

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертаційну роботу Денисова Олега Євгенійовича
«Економічна безпека галузей промисловості
в системі економічної безпеки держави»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 21.04.01 – економічна безпека держави (економічні науки)**

Вивчення дисертаційної роботи на тему **«Економічна безпека галузей промисловості в системі економічної безпеки держави»**, автореферату та опублікованих праць Денисова О.Є. дозволяє сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності обраної теми, ступеня обґрунтованості наукових положень, наданих рекомендацій, їх достовірності, новизни та повноти викладення в опублікованих працях.

1. Актуальність обраної теми та її зв'язок із науковими програмами

Сучасна економіка країни знаходиться в умовах динамічних змін зовнішнього та внутрішнього середовища, які відбуваються під впливом економічних, технологічних, політичних факторів. Така нестабільність вимагає від держави та її економіки швидкої адаптації до змін та пошуку нових шляхів забезпечення економічної безпеки держави. Промисловість, а також її галузі є основою, фундаментом економіки країни, вони одними із перших відчувають вплив внутрішніх та зовнішніх негативних факторів, що призводить до втрати промислового потенціалу, конкурентоспроможності та зумовлює сповільнення темпів економічного розвитку. Актуальність цієї проблеми зростає внаслідок прискорення глобалізаційних процесів світової економіки та активізації кроків на шляху інтеграції України до Європейського Союзу.

В умовах прискореної глобалізації, загострення протиріч у різних сферах діяльності людства, міжнародної конкуренції на національних ринках зростає значущість забезпечення безпеки в цілому та економічної безпеки зокрема на всіх

рівнях. Важливість зміцнення економічної безпеки галузей промисловості зумовлюється наявністю глибинних проблем, пов'язаних із деіндустріалізацією економіки та падінням обсягів промислового виробництва, превалюванням секторів промисловості з низькою доданою вартістю і погіршенням технологічної структури виробництва, критичною залежністю від експорту сировинних товарів, значною регіональною концентрацією промисловості, низькою ресурсоefективністю промисловості та високим рівнем забруднення тощо.

Сучасні виклики вимагають переоцінки підходів до формування і реалізації державної промислової політики, які мають стосуватися, насамперед, системної організації та розвитку галузей промисловості в ринкових умовах, що створить реальні передумови для забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку галузей промисловості як основи системи економічної безпеки держави.

Відповідно до цього, особливої актуальності та значення набувають дослідження із питань обґрунтування теоретико-методологічних зasad та прикладних рекомендацій забезпечення економічної безпеки галузей промисловості як основи системи економічної безпеки держави. Об'єктивність та логіка наведених аргументів свідчить про актуальність, наукову значимість і практичну спрямованість дисертаційного дослідження Денисова О.Є. «Економічна безпека галузей промисловості в системі економічної безпеки держави».

Дисертаційна робота пов'язана з плановими науково-дослідними роботами кафедри управління фінансово-економічною безпекою Університету економіки та права «КРОК» за темою «Забезпечення захисту економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності в умовах євроінтеграції України» (номер державної реєстрації 0114U006338), автором обґрунтуванні теоретико-методологічні засади та прикладні рекомендації щодо забезпечення економічної безпеки галузей промисловості як основи системи економічної безпеки держави.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність та новизна

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації та виносяться на захист, є цілком теоретично обґрунтованими й містять результати їх практичного використання. Їх виклад супроводжується критичним оглядом та посиланням дисертанта на результати наукових робіт вітчизняних та закордонних науковців за обраною темою, вдалим застосуванням загальнонаукових принципів проведення досліджень, використанням сучасного методичного інструментарію та засобів обробки вихідної інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, в т.ч. офіційних статистичних даних, нормативно-правових актів, які стосуються промислової політики, монографій, численних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, Інтернет-джерел.

Автор достатньою повно та достовірно характеризує мету дисертаційного дослідження, яка полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних зasad та прикладних рекомендацій із забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави.

Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, наукову проблему, завдання, об'єкт і предмет дослідження, відображену наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано відомості щодо апробації та публікації результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади формування системи економічної безпеки держави» узагальнено понятійний апарат та сформовано сутнісні характеристики економічної безпеки (с. 40-60), розкрито концептуальні характеристики різноманітних систем економічної безпеки (с. 63-76), досліджено питання трансформації національних економік під впливом глобалізації, аспекти

взаємозв'язку конкурентоспроможності країн та їх економічної безпеки (с. 79-85), ідентифіковано наявні методики та теоретико-методологічні підходи до дослідження і визначення базисних елементів економічної безпеки держави (с. 95-108).

У другому розділі «Методологічні основи економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави» проаналізовано теоретичні та методологічні засади поняття та принципів формування економічної безпеки галузі промисловості. На основі комплексного і системного вивчення та поєднання провідних наукових підходів та методів сформовано науково-методологічний базис забезпечення економічної безпеки галузі (с.112-150), досліджено вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на стан конкурентоспроможності та економічної безпеки галузей промисловості, ідентифіковано головні детермінанти їх економічної безпеки в системі економічної безпеки держави, а саме – ресурсні, виробничі, ринкові та зовнішньоекономічні (с. 154-160), розкрито внутрішню структуру економічної безпеки галузі та систематизовано її основні складові – фінансову, виробничо-технологічну, інноваційну, інформаційну, енергетичну, кадрову, інвестиційну, ринкову, експортну та імпортну (с. 167-190).

У третьому розділі «Діагностика стану галузей промисловості як об'єктів економічної безпеки держави» досліджено обсяги діяльності та структурні характеристики функціонування і розвитку галузей промисловості національної економіки (с. 198-215), виявлено й систематизовано основні загрози економічній безпеці функціонування та розвитку вітчизняної промисловості (с. 216-224), із застосуванням інструментів етіологічної і симптоматичної діагностики здійснено аналіз економічної безпеки базових галузей економіки України (с. 233-260).

У четвертому розділі «Оцінка рівня економічної безпеки галузей промисловості України» проаналізовано стан та особливості економічного розвитку України, її міжнародні позиції, конкурентоспроможність на зовнішніх ринках (с. 269-285), розроблено та обґрунтовано авторську модель оцінювання економічної безпеки галузей промисловості (с. 286-308), здійснено кількісно-

якісні виміри економічної безпеки нафтохімічної галузі промисловості та наведено результати аналізу рівня економічної безпеки цієї галузі вітчизняної промисловості (с. 309-350).

У п'ятому розділі дослідження «Основні напрями і механізм забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави» відповідно до результатів проведеного емпіричного дослідження стану економічної безпеки галузі окреслено основні напрями забезпечення її економічної безпеки, реалізація яких також спрямована і на зміцнення конкурентоспроможності та забезпечення безпеки інтеграції підприємств галузі до світових ринків (с. 359-293), автором розроблено механізм забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в сучасних економічних умовах, включно з взаємодією його елементів в системі економічної безпеки держави (с. 394-408), систематизовано та узагальнено методи розробленого в ході дослідження механізму забезпечення економічної безпеки галузей промисловості (с. 409-426).

Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації дисертаційного дослідження є достатньо обґрунтованими, що підтверджується використанням як вітчизняних, так і зарубіжних наукових праць, застосуванням таких загальнаукоових та спеціальних методів дослідження: аналізу, синтезу та порівняння, статистичного аналізу, побудови моделей інтегрального індексу економічної безпеки галузей промисловості, системно-структурного аналізу, групувань, логічного аналізу та інших.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає, зокрема, у наступних конкретних результатах, отриманих особисто дисертантом (у порядку викладу матеріалу):

- удосконалено понятійно-категорійний апарат дослідження економічної безпеки шляхом обґрунтування визначення поняття «економічна безпека галузі» як комплексу умов, за яких відбувається економічний розвиток, підвищення конкурентоспроможності і реалізація економічних інтересів галузі як сукупності однорідних підприємств,

що функціонують в умовах посиленої дії загроз, інтеграції й глобалізації, що, на відміну від наявних, дає можливість сформувати принципово нове бачення процесу забезпечення економічної безпеки галузі (с. 114);

- розроблено методологічний базис дослідження економічної безпеки галузей промисловості, який складається з трьох елементів: (1) фундаментальної методології науки, що визначається загальними методами наукового пізнання; (2) методології економічної безпеки галузі, що визначає принципові положення та методологічні підходи до дослідження і формування політики забезпечення економічної безпеки галузей; (3) сукупності методів, механізму та інструментів, які застосовуються в дослідженні економічної безпеки галузей на концептуальному та емпіричному рівнях для вирішення поставлених завдань (с. 133-139);
- визначено основні детермінанти забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави з використанням так званого методу вертикальної інтеграції, за якого система детермінант безпеки (за внутрішньою і зовнішньою складовими) ідентифікується за блоками: ресурси → виробництво → внутрішній ринок → зовнішній ринок, що дозволяє доповнити та розширити наявний склад чинників безпеки (с. 158-160);
- виявлено внутрішню структуру економічної безпеки галузей промисловості та формалізовано методичний підхід до декомпонування економічної безпеки галузі на структурно-функціональні складові, а саме – до традиційно застосовуваних складових (фінансової, інвестиційної, виробничо-технологічної, інноваційної, кадрової, інформаційної, енергетичної, ринкової, експортної, імпортної) додано специфічні (імпортозалежності, технологічності виробництва, доданої вартості, конкуренції на внутрішньому ринку, експортної орієнтованості), характерні для

високотехнологічних галузей промисловості, які визначають їх конкурентоспроможність і внаслідок зростання конкурентоспроможності забезпечують їх безпеку (с. 190-191);

- класифіковано загрози економічної безпеки держави, які, на відміну від існуючих підходів, розроблено за уточненими складовими економічної безпеки галузі промисловості (фінансово-економічною, техніко-економічною, інноваційною, інвестиційною, ринковою, енергетичною, інформаційною, кадровою, експортною та імпортною), що дало можливість сформувати більш комплексний склад загроз, а також виявити причинно-наслідкові зв'язки між дією загроз і станом параметрів економічного розвитку, конкурентоспроможності та функціональних складових економічної безпеки (с. 229-233);
- розроблено методичний підхід до оцінювання економічної безпеки галузей промисловості, який, на відміну від наявних підходів, передбачає багаторівневий аналіз стану конкурентоспроможності як базисної умови економічної безпеки, що охоплює чотири блоки, десять складових та вісімдесят вісім показників за визначеними внаслідок декомпонування складовими, та на основі отриманих даних дозволяє оцінити рівень економічної безпеки галузі як загалом, так і за рівнями, складовими, сферами виникнення загроз (с. 284-305);
- формалізовано методичний підхід до моніторингу та діагностики стану і динаміки економічної безпеки галузі, для чого модифіковано ресурсно-функціональний підхід до оцінювання використання ресурсів за функціональними складовими безпеки (фінансовою, енергетичною, кадровою, інформаційною, інвестиційною) та визначення параметрів економічної безпеки кожної складової в динаміці розвитку, змінах кон'юнктури ринку із збереженням їх вагового коефіцієнту, що, на відміну від існуючих, робить даний підхід доцільним для використання в процесі діагностики і моніторингу стану економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави (с. 283-307);

- розроблено модель управління економічною безпекою галузей промисловості в системі забезпечення економічної безпеки держави, яка ґрунтується на факторах конкурентоспроможності як основи забезпечення економічної безпеки, складається з ресурсного, виробничого та ринкового (внутрішньо і зовнішньоекономічного) функціонально-компонентних блоків, кожен із яких включає власні складові та характеристики, що уможливлює досягнення системності та комплексності як при аналізі, так і при виборенні підходів щодо зміцнення економічної безпеки галузей за: (а) окремими показниками-компонентами; (б) складовими безпеки; (в) функціональними блоками (с. 284-307);
- удосконалено застосування системно-структурного підходу, згідно з яким економічна безпека галузі є поліструктурною, багаторівневою, ієрархічною системою, яка поєднує горизонтальну функціонально-компонентну сукупність складових та вертикальну послідовність рівнів і має складну структуру, що, на відміну від існуючих підходів, дозволяє дослідити і формалізувати взаємозв'язки рівнів ієрархії, а також опрацювати механізм забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави (с. 357-360);
- обґрунтовано інструменти стратегічного планування державної політики зміцнення економічної безпеки галузей промисловості із використанням принципів етапності та комплексності. Перший етап передбачає реалізацію інструментів та засобів, орієнтованих на підвищення рівня конкурентоспроможності галузей, а другий – забезпечення їх безпеки в процесі євроінтеграції; комплексність досягається шляхом побудови інструментів та засобів регулювання за напрямами: міжнародне співробітництво, інституційний, нормативно-правовий, інформаційний, інфраструктурний, науково-дослідний, інноваційний, освітній, організаційний, управління розвитком, виробничо-технологічний (с. 361-392);

- розроблено механізм забезпечення економічної безпеки галузей промисловості, що, на відміну від інших результатів досліджень в цій сфері, дозволяє поєднати, узгодити і скерувати в напрямі забезпечення економічної безпеки галузі низку чинників та умов на рівні підприємств, галузі, національної економіки та міжнародному рівні, в системі інституційного забезпечення та міжнародного регулювання; регулюючий вплив здійснюється з дотриманням визначених принципів, застосуванням методів, засобів та інструментів, формуванням системи елементів ресурсного забезпечення (с. 395-401);
- розвинуто класифікацію методів політики забезпечення економічної безпеки галузей промисловості, а саме до найбільш часто використовуваних інституційних, адміністративних, економічних, нормативно-правових методів додано організаційно-розпорядчі, технічно-спеціальні, маркетингові, соціально-психологічні та ідеологічні методи, що дозволило комплексно підійти до обґрунтування системи інструментів та засобів забезпечення економічної безпеки галузей промисловості (с. 408-413);
- адаптовано інструментарій державної політики забезпечення економічної безпеки галузі шляхом побудови багаторівневої системи інструментів державного регулювання, яка включає: макрорівень (інструменти: державні програми розвитку галузі, управління якістю, інституційні реформи та структурні зміни, орієнтовані на конкурентоспроможність); мезорівень (інструменти: співпраця в рамках галузевих спілок, бізнес-асоціацій, з науково-дослідними інститутами, налагодження науково-технологічного співробітництва); мікрорівень (інструменти: упровадження програм розвитку і підвищення ефективності функціонування, підвищення якості продукції, оптимізація ресурсного забезпечення, модернізація техніко-технологічних процесів) – с. 413-425.

Основні положення дисертації, висновки та пропозиції, що наводяться як логічний підсумок проведеної автором роботи, є повними та обґрунтованими, з високим ступенем наукової аргументації.

3. Практичне значення результатів дослідження

Практична цінність сформульованих у дослідженні висновків та рекомендацій підтверджується використанням його наукових положень, висновків і здобутків державними органами, науковими установами та підприємствами галузей промисловості у діяльності із забезпечення економічної безпеки держави. Зокрема, основні результати дослідження використано виданням «Ефективна економіка» при виконанні науково-дослідної теми «Розробка концепції забезпечення економічної безпеки в умовах глобалізації світової економіки» (довідка № 112 від 20.03.2018 р.); у роботі Комітету з питань євроінтеграції Верховної Ради України (довідка № 04-17/16-409 (146876) від 28.08.2019 р.); в діяльності Громадської організації «Інститут соціального і економічного розвитку» (довідка від 28.08.2019 р.). Результати дисертації використані в діяльності таких підприємств як ТОВ «Кеннер-Україна» (довідка № 21/11/18-1 від 11.11.2018 р.), ТОВ «Профайн Україна» (довідка № 32/1 від 13.11.2018 р.), ТОВ «Маядо» (довідка № 74 від 06.12.2018 р.), ТОВ «Глобарт» (довідка № 271118-1 від 27.11.2018 р.), ТОВ «Алюпласт Україна» (довідка № 52 від 16.08.2018 р.), ТОВ «Тервікнопласт» (довідка № 35 від 11.12.2018 р.), ТОВ «Євротехпласт» (довідка № 40 від 18.12.2018 р.), ТОВ «Бест Пласт» (довідка № 346 від 06.12.2018 р.), ТОВ «Міропласт» (довідка № Н-0001/1415 від 19.02.2019 р.), ТОВ «Облторгсервіс» (довідка № 10-1 від 07.11.2018 р.).

Результати дослідження використовуються у навчальному процесі під час викладання дисциплін у ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» (довідка № 182 від 12.04.2019 р.).

4. Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих працях

Результати дисертаційного дослідження пройшли достатню апробацію на науково-практичних конференціях різного рівня. У цих публікаціях у повній мірі викладені усі наукові результати, отримані дисертантом.

В опублікованих автором роботах знайшли відображення положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, зокрема у 35 самостійних наукових публікаціях, в тому числі авторській монографії, публікації в колективній монографії, 8 статтях у наукових фахових виданнях України та 14 статтях у виданнях, що включені до міжнародних наукометрических баз.

Результати досліджень та рекомендації дисертаційної роботи доповідалися та схвалені на 11 науково-практичних конференціях та засіданнях круглих столів.

Автореферат дисертації Денисова О.Є. у повній мірі відображає зміст, структуру, основні положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, і є ідентичним результатам дисертаційної роботи.

Ознайомлення з друкованими працями здобувача підтверджує достатній рівень відображення результатів дисертаційної роботи у фахових виданнях та авторефераті. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

5. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи загальний високий рівень обґрутованості теоретичних і методичних положень, цілісність роботи та її практичне значення, слід зауважити, що дисертаційне дослідження не позбавлене певних недоліків, а деякі положення вимагають більш глибокого опрацювання та уточнення.

1. У підрозділі 1.1. (рис. 1.1.) автором узагальнено основні визначення категорії «економічна безпека» (с. 59), згідно з одним із яких це поняття трактується як «стан економіки та економічного механізму».

Проте по тексту підрозділу не згадується та не розкрито цей напрям та

поняття і відповідно залишається не зрозумілим, що саме мається на увазі під «станом економіки та економічного механізму» в аспекті економічної безпеки, який зв'язок між станом економіки та економічним механізмом і власне що автор має на увазі під поняттям «економічний механізм».

2. У підрозділі 1.2. (с. 78-79) автором зазначено, що «економічна безпека забезпечується, перш за все, ефективністю самої економіки, тобто економіка повинна захищати сама себе на основі високої продуктивності праці, якості продукції, конкурентоспроможності та ін. Вона повинна забезпечуватись усією системою державних органів, усіма ланками та структурами економіки». З *представленим твердженням автора важко погодитись, воно є дискусійним*, оскільки забезпечення економічної безпеки держави потребує прийняття та реалізації відповідної Концепції економічної безпеки, Стратегії економічної безпеки, планування, створення та впровадження державного механізму забезпечення економічної безпеки, включаючи методи та інструменти державного регулювання, створення відповідного правового поля діяльності державних інститутів, і все це потребує державного управління процесами забезпечення економічної безпеки і не може забезпечуватися функціонуванням та саморегулюванням самої економічної системи.

3. Підрозділ 1.3 присвячений в основному питанням конкурентоспроможності економіки і глобалізаційних процесів, трансформації національних економік під впливом глобалізації. Пояснюються окремі аспекти взаємозв'язку конкурентоспроможності країн та їх економічної безпеки (с. 84-85), але не визначаються ані фактори конкурентоспроможності, які забезпечують економічну безпеку, ані механізм її забезпечення. Відтак проблематика «*структурі базисної системи економічної безпеки держави*», яка мала би бути досліджена у цьому параграфі, судячи з його назви, залишилася *не розкритою*.

4. У підрозділі 2.2. доцільним було б більш детально визначити та описати завдання забезпечення економічної безпеки галузей промисловості, що надало б можливість обґрунтувати та окреслити подальші напрями та складові механізму забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної

безпеки держави (с. 154-160).

5. У підрозділі 2.3. в дослідженні внутрішньої структури економічної безпеки галузі, її базових та специфічних елементів до переліку складових економічної безпеки галузі, які представлені автором на рис 2.12. (с. 190), слід було б включити *ресурсно-екологічну безпеку*, зважаючи на наявність проблем високої ресурсоємності промисловості внаслідок низького рівня її технологічного розвитку, а також вкрай негативного впливу промисловості на довкілля.

Відповідно необхідно було б у підрозділі 3.2 (с. 228-232) проаналізувати загрози для ресурсно-екологічної безпеки (додавши її до інших складників, які представлені у цій частині дослідження) і визначити їх вплив на розвиток галузей промисловості.

6. Дослідуючи ризики та загрози економічної безпеки галузей промисловості у підрозділі 3.2. (с. 218-235) автором виявлено, детально висвітлено та систематизовано загрози економічної безпеки галузей промисловості і виявлено зв'язки між загрозами економічної безпеки та економічним розвитком галузей промисловості. Проте автор не обґрунтує *критерії визначення критичного (K), значного (З) та середнього (С) впливу загроз економічної безпеки на стан та розвиток базових галузей національної економіки та галузей промисловості* (відповідно табл. 3.5 і 3.6, с. 229-230).

Крім того, залишилися не висвітленими *riziki* економічної безпеки галузей промисловості. Виходячи із цього винесення поняття ризиків в заголовок зазначеного підрозділу вважаємо недоцільним.

7. Аналізуючи «міжнародні позиції України в оціночних параметрах економічного розвитку» у підрозділі 4.1., автор обходить увагою *важливий рейтинг Готовності до майбутнього виробництва* (Readiness for the Future of Production), запроваджений Світовим банком. У рейтингу представлено оцінку як поточного стану виробничих можливостей, так і 6 провідних драйверів майбутнього виробництва у 100 країнах світу, до яких входить і Україна. Такими драйверами визнано технології та інновації; людський капітал; глобальну торгівлю та інвестиції; інституціональні рамкові умови; сталі ресурси;

середовище попиту. У рейтингу 2018 р. Україну віднесено до групи країн з незадовільною (базовою) структурою виробництва та найменш готових до майбутнього виробництва (*nascent countries*).

Аналіз складових цього рейтингу дозволив би визначити сильні та слабкі місця у промисловості та оцінити її готовність до майбутніх технологічних викликів, що могло би стати базою для розроблення рекомендаційної частини дисертаційного дослідження.

8. У підрозділі 5.1. (с. 359) автором зазначено, що формування нової моделі розвитку галузі, планування та розробка напрямів забезпечення економічної безпеки галузі здійснюються відповідно до прийнятої стратегії та прийнятих відповідних стратегічних планів та окреслених орієнтирів стратегічного планування. Проте в підрозділі і загалом в 5 розділі самої *стратегії забезпечення економічної безпеки галузі промисловості* автором не представлено.

9. Забезпечення економічної безпеки галузей промисловості залежить у тому числі від *розвитку регіональної політики*, зважаючи на наявність проблеми значної регіональної концентрації промисловості. *Але це питання залишилось не висвітленим у дисертаційній роботі.*

Зокрема, зараз розробляються нові регіональні стратегії розвитку на період до 2027 р., в яких передбачено вирішення завдань економічного розвитку на *засадах смарт-спеціалізації* – запровадженному ЄС підходу, що полягає у виявленні та реалізації унікального для кожного регіону та/або країни потенціалу економічного розвитку, заснованого на його специфічних конкурентних перевагах. У цьому контексті важливо було представити *бачення автора щодо галузево-секторальних пріоритетів розвитку промисловості на засадах смарт-спеціалізації у новій регіональній політиці.*

Разом із тим, зазначені зауваження носять рекомендаційний характер і не мають суттєвого пливу на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

6. Загальний висновок

Дисертаційна робота є одноосібною, логічно побудованою, завершеною науковою працею, яка містить вирішення актуальної наукової проблеми, суть якої полягає у необхідності розробки і обґрунтування теоретико-методологічних зasad та прикладних рекомендацій забезпечення економічної безпеки галузей промисловості в системі економічної безпеки держави.

Тема роботи є актуальною та відповідає паспорту спеціальності 21.04.01. – економічна безпека держави.

Дисертаційна робота «Економічна безпека галузей промисловості в системі економічної безпеки держави» за науковою новизною, змістом, обсягом, теоретичним і практичним значенням та оформленням відповідає вимогам пунктів 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою КМУ № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами), а її автор Денисов Олег Євгенійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 21.04.01 – економічна безпека держави (економічні науки).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу секторальної економіки
Національного інституту
стратегічних досліджень

O. V. Собкевич

Підпис Собкевич О. В. засвідчує:

заступник директора
Національного інституту
стратегічних досліджень

O. I. Ворона